

Визначаючи предмет фінансово-господарського контролю, Гуцаленко Л. В. та Дерій В. А., Кацупатрий М. М. стверджують, що предметом державного фінансового контролю є розпорядча та фінансово-господарська діяльність підконтрольних об'єктів у частині формування, володіння, використання та відчуження коштів та інших активів, що належать або мають належати державі, у тому числі за зобов'язаннями по податках, зборах (обов'язкових платежах) і відрахуваннях до бюджету та позабюджетних фондів [4].

Лушкін В. А., Панікаров В. Д., Ялдин І. В., Ачкасов А. Є. надають трактування предмету фінансово-господарського контролю як комплексу фінансово-господарських процесів і фінансових відносин сфери матеріального виробництва та невиробничої сфери [5].

Не зважаючи на багатоваріантність думок щодо трактування об'єкта та предмета фінансово-господарського контролю, слід зазначити про тісний взаємозв'язок цих категорій. Відповідно до форми власності або особливостей виду діяльності підприємства об'єкти фінансово-господарського контролю можуть розрізнятися. Проте мета фінансово-господарського контролю щодо перевірки законності, цільового використання, доцільності та збереження фінансових ресурсів на підприємстві залишається незмінною для підприємств всіх форм власності. Таким чином, предмет фінансово-господарського контролю є однаковим – це фонди коштів бюджетного походження, грошові кошти, інші оборотні та необоротні активи, зобов'язання суб'єктів господарювання різних форм власності [6]. Об'єкти фінансово-господарського контролю диференціюються залежно від підконтрольного підприємства, а саме форми власності, видів його діяльності, а також завдань контролю. Ряд науковців до об'єктів фінансово-господарського контролю також відносить різноманітні фінансові та господарські операції, які відбуваються на підприємстві. Отже, об'єктами фінансово-господарського контролю на підконтрольних суб'єктах всіх форм власності можуть бути як окремі види фінансових ресурсів держави, так і окремі групи активів суб'єктів господарювання та джерел їх формування, а також операції господарської та фінансової діяльності щодо їх формування, використання та збереження.

Таким чином, різноманітність наукових підходів до визначення фінансово-господарського контролю, його предмету, об'єкта, форм та методів свідчить про складність цього поняття, та необхідність подальших досліджень в цьому напрямку.

Список використаних джерел: 1. Дікань Л. В., Синюгіна Н. В. Фінансово-господарський контроль: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 336 с. 2. Завитій О. П. Фінансово-господарський контроль. Опорний конспект лекцій для студентів V курсу денної і заочної форми навчання спеціальності „Облік і аудит”. Тернопіль: ПП „Шпак”, 2018. 96 с. 3. Фурса В. А., Зубенко Т. М. Теоретичні аспекти фінансово-господарського контролю. *Бізнес Інформ.* 2012. № 1. С. 182-186. 4. Гуцаленко Л. В. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. (для студентів вищих навчальних закладів). Київ: Центр учбової літератури, 2009. 424 с. 5. Лушкін В. А., Панікаров В. Д., Ялдин І. В., Ачкасов А. Є. Контроль і ревізія підприємств: навч. посіб. Житомир, 2000. 368 с. 6. Сакур О. С. Фінансово-господарський контроль: сутнісні аспекти. *Причорноморські економічні студії.* 2021. Вип. 69. С. 68-70. URL: <https://doi.org/10.32843/bses.69-11>.

УДК 657

Гливенко В. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Сенченко С. В., здобувач вищої освіти, гр. МОА-221

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРАЦІ ОБЛІКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

Ключові слова: раціоналізація, атестація, паспортизація, ефективність, режим праці й відпочинку.

Професія бухгалтера за сучасних нелегких умов функціонування підприємництва, які пов'язані з нестабільністю економіки, все більш жорсткою конкуренцією, активізацією впровадження різноманітних інноваційних технологій, воєнним станом у країні та іншими факторами, стає все більш напруженою і вимагає швидкого реагування на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища. Це, в свою чергу, вимагає від керівників поставити раціоналізацію праці облікових працівників одним із пріоритетних завдань поряд з іншими заходами підвищення ефективності діяльності підприємства.

Дослідженням питання організації та раціоналізації праці бухгалтера займалися багато вітчизняних вчених, серед яких М.В. Кужельний, В.В. Сопко, В.П. Завгородній, В.С. Лень, А.М. Кузьмінський, С.В. Івахненко, Л.М. Васильєва та інші. Проте, динамічні зміни, які відбуваються в економічному середовищі, вимагають подальших досліджень в цьому напрямку.

Як зазначає В.С. Лень, одним із напрямків раціоналізації праці облікових працівників є паспортизація і атестація, а також раціоналізація їх робочих місць [1]. Усі ці заходи тісно пов'язані між собою і мають на меті виконувати необхідний обсяг облікових робіт з мінімальною кількістю працівників і найменшими затратами.

Серед основних завдань атестації можна виділити підвищення продуктивності праці на основі застосування сучасних технологій, підвищення рівня кваліфікації облікових працівників, зменшення монотонності праці тощо. Атестація дає можливість виявляти робочі місця, які не відповідають сучасним вимогам та розробити комплекс заходів щодо їх удосконалення.

Паспортизація робочого місця бухгалтера передбачає розробку і оформлення відповідного документа, який всебічно характеризує робоче місце та містить певні нормативні показники.

Не менш важливе значення для раціональної роботи бухгалтера мають умови праці та оснащеність кожного робочого місця. Цими питаннями займається така наука як ергономіка, яка в сучасних умовах швидко та динамічно розвивається. Вона має тісний зв'язок з багатьма іншими науками, такими як наукова організація праці, гігієна, психологія та інші.

У 1998 році в Україні були затверджені Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин ДСанПіН 3.3.2.007-98 [2]. Ці правила містять ряд вимог ергономічного та гігієнічного характеру, дотримання яких дасть можливість уникнути впливу шкідливих факторів на здоров'я користувачів комп'ютерної техніки. Також вищевказані правила містять вимоги до режимів праці і відпочинку працівників.

Робота облікових працівників на сьогодні тісно пов'язана з використанням комп'ютерних технологій, а отже, переважну частину свого робочого часу вони проводять за комп'ютерами. Саме тому важливим кроком є раціоналізація режиму праці й відпочинку, адже правильне чергування роботи з відпочинком є ключовим фактором ефективності. Слід наголосити на важливості саме активного відпочинку для бухгалтерів – наприклад гімнастики для зору та тіла в цілому, автогенних тренувань [3].

Чудовою ідеєю буде поділ годинного відпочинку(обідньої перерви) на 20-30 хвилинний обід за розкладом, та декілька 5-10 хвилинних перерв, в які бажано, за можливості, займатись фізичною активністю. Адже, з практичного погляду 20-30 хвилин обідньої перерви достатньо для споживання їжі, інший же обідній час людина зазвичай витрачає уже не на відпочинок, а на гортання стрічки в соціальних мережах та інше.

В сучасних реаліях життя свої корективи щодо умов праці та організації робочого місця бухгалтера вносить військовий стан в країні. За таких умов важливо, щоб робота бухгалтера була організована таким чином, аби при повітряній тривозі, або вимкненні світла та інших непередбачуваних обставинах бухгалтер міг перемістити своє робоче місце у відповідно облаштовану зону. За можливості, робота може бути віддалена, в дистанційному режимі.

Отже, раціоналізація роботи облікових працівників являє собою цілий комплекс заходів, які направлені на досягнення максимально корисного ефекту від їх роботи і включає в себе такі складові як атестація, паспортизація робочих місць, оптимальне поєднання режимів праці і відпочинку тощо. При цьому слід зауважити, що складові раціоналізації мають постійно переглядатися і удосконалюватися із врахуванням сьогодення.

Список використаних джерел: 1. Організація бухгалтерського обліку : навчальний посібник / за заг. ред. к.е.н., професора В. С. Леня. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 662 с. 2. ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98#Text>. 3. Гузь Д. О. Вступ до спеціальності: курс лекцій. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020-2021. 75 с.